

૨૦૧૧-૧૨ I

ૐ

॥ તત્ત્વ વાચક: પ્રણવ: ॥

રુતમ્ભરા

આત્મનો હિતાય જગત: સુખાય

વર્ષ -૨૮ (જુલાઈ, ઓગસ્ટ, સપ્ટેમ્બર)

VOL - XXVIII 2011-12

ISSUE-I

માનદ્ તંત્રી - નૈષઠ વ્યાસ

સંકલન - ડૉ. સ. સ. મિશ્રુ

'યોગ' મિશ્રુ લાવીઓ, 'મિશ્રુ' બની ગુરુદ્વાર;
મુમુક્ષુ જરૂર પામશે, સૌનો મુજમાં ભાગ.

ગુરુની શોધ

જેઓ ગુરુની શોધમાં હોય છે તેઓ વિચારતા હોય છે કે, ગુરુને ક્યાં શોધવા?

ગુરુ તો કરવા છે, પણ કોને કરવા? ગુરુ કેવા હોવા જોઈએ તે બાબતમાં જે વાંચ્યું છે અને સાંભળ્યું છે તેવી અને તેટલી યોગ્યતાવાળી કોઈ વ્યક્તિ જણાતી જ ન હોય તો શું કરવું? આવા આવા મૂંઝવણભર્યા અનેક પ્રશ્નો આપણને થાય તે સ્વાભાવિક છે. પણ સાથે સાથે એ પણ વિચારવું જોઈએ કે આપણે નક્કી કરેલ છે તેટલી બધી જ યોગ્યતાવાળી વ્યક્તિ મળી જશે તો આપણે તેમને ઓળખી શકીશું? શું આપણી એટલી યોગ્યતા છે? કોઈના પણ ગાઢ પરિચય સિવાય મળતાંની સાથે તરત જ તેમના વિશે આપણે શું જાણી શકીએ? વળી, બુદ્ધિશાળી વ્યક્તિ તો, જો ધારે તો પોતાના વિશે આપણને કાંઈ જ ખબર પડવા ન દે અથવા પોતે ખરેખર જેવા હોય તે કરતાં પોતાને વધુ ખરાબ કે સારા પણ બતાવી શકે!

તેના માટે સહેલામાં સહેલો ઉપાય તો એ જ છે કે, થોડી યોગ્યતાવાળી વ્યક્તિ મળે તોપણ આપણે તેમનામાં ગુરુભાવના રાખી શકીએ, તેમને ગુરુ માની શકીએ. તેઓ પોતાની યોગ્યતા પ્રમાણે આપણને આગળ વધારી શકે. તે દરમિયાન જો વધુ યોગ્યતાવાળા કોઈ મળી જાય તો તેમનામાં પણ ગુરુભાવના રાખીને આગળ વધી શકાય. “પીઉં તો ગંગાજળ પાણી, નહીં તો રહું તરસી,” એવો જડતાયુક્ત હઠાગ્રહ મુમુક્ષુએ કલ્યાણમાર્ગમાં કદી ન કરાય. તેણે તો ગુણગ્રાહી થઈને જ્યાંથી પણ કલ્યાણકારી સામગ્રી મળે ત્યાંથી પ્રયત્નપૂર્વક લઈ જ લેવી જોઈએ.

એવા સદ્ગુરુ-પૂર્ણગુરુ બહુ ઓછા હોય છે અને બહુ થોડાને પ્રાપ્ત થાય છે કે જેઓ એકઠે એકથી પ્રારંભ કરાવીને છેક એમ. એ. સુધી લઈ જઈ શકે, અર્થાત્, જેઓ પ્રથમ પગથિયેથી પ્રારંભ કરાવીને ઠેઠ સુધી લઈ જઈ શકે. અર્થાત્, જેઓ સ્થૂળ-સૂક્ષ્મ અને ભૌતિક-આધ્યાત્મિક બધી જ શંકાઓનું સમાધાન કરાવીને મુક્તિરૂપી સરોવરમાં સ્નાન કરાવી શકે. આવા સમર્થ સદ્ગુરુ મળી જાય તોય આપણે આપણાં અજ્ઞાન, અહંકાર અને અવળચંદ્રઈમાં તેમને ખોઈ બેસીએ છીએ, હીરો હાથથી નીકળી ગયા પછી રોઈ બેસીએ છીએ.

પરિપૂર્ણ ગુરુને ઓળખવા પણ અતિકઠિન છે, કારણ કે, તેમનું જીવન ઉપલક દૃષ્ટિએ જોતાં બધી રીતે અતિસરળ, સાધારણ અને અતિસામાન્ય લાગે છે અને તેથી જ તેમને ઓળખવામાં આપણે થાપ ખાઈ જઈએ છીએ, કારણ કે, આપણામાં ઘણા ભ્રમો ઘર કરી બેઠા છે. જેવા કે;

સમર્થ સદ્ગુરુ તો રાજસી ઠાકવાળા જ હોય, છત્રપલંગમાં જ પોઢતા હોય, મોટા મઠધારી-આશ્રમધારી જ હોય, કાષાયાંબરી, શ્વેતાંબરી, દિગંબરી કે કૌપીનધારી જ હોય, અમુક ધર્મ-સંપ્રદાયના જ હોય, ચમત્કારી જ હોય, તેમને શિંગડું-પૂંછડું હોય અને આમ હોય અને તેમ હોય વગેરે. આવા બધા પૂર્વગ્રહોથી મુક્ત રહેવું સરળ નથી. છતાં, જો મુક્ત રહી શકાય તો સમર્થ સદ્ગુરુ મેળવવામાં ઘણી સરળતા થઈ જાય. (અનુ. પાન નં. ૧૪)

ઓમ્ પરિવારનો ઉત્સવ

ગુરુપૂર્ણિમા

શ્રી કામનાથ મહાદેવ મંદિર ટ્રસ્ટ હોલ,
સેન્ટ ઝેવિયર્સ (લોંચેલા) સ્કૂલની સામે,
મેમનગર રોડ, નવરંગપુરા, અમદાવાદ.

૧૫-૭-૧૧
શુક્રવાર
સવારે ૮ થી ૧

॥ ॐ ॥

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

रुतम्भरा (ऋतम्भरा) એટલે અનુભવયુક્ત સત્યથી ભરેલું

બહુજન હિતાય -બહુજન સુખાય

વર્ષ - ૨૮ (જુલાઈ, ઓગસ્ટ, સપ્ટેમ્બર)

VOL - XXVIII 2011-12

ISSUE-I

માનદ તંત્રી - નૈષઘ વ્યારા

સંકલન - ડૉ. સ.સ. ભિક્ષુ

મુક્તા

પાતંજલ યોગદર્શન - સમાધિપાદ

યોગભિક્ષુ

પતંજલિમુનિએ સમાધિપાદના તેત્રીસથી ઓગણચાળીસ સૂત્રોમાં ચિત્તને એકાગ્ર કરવાના ઉપાયો બતાવ્યા. આ ઉપાયોમાંના કોઈ પણ ઉપાયથી ચિત્તશુદ્ધિ થાય છે અને શુદ્ધ થયેલું ચિત્ત ઝડપથી ધ્યાનસ્થ-એકાગ્ર થઈ શકે છે. એકાગ્ર થઈ શકનાર કેવો અધિકાર પ્રાપ્ત કરે છે તેનું વર્ણન સૂત્ર ૪૦ અને પછીનાં સૂત્રોમાં આવે છે.

એકાગ્ર થયેલું ચિત્ત ત્યારે અતિઘણું નાનું અને અતિઘણું મોટું, અતિઘણું સૂક્ષ્મ અને અતિઘણું સ્થૂળ તે બધાને ખૂબ સારી રીતે સમજી શકે તેવો મન પર કાબૂ-મનનો કાબૂ આવી જાય છે. આવું સિદ્ધ-એકાગ્ર મન-ચિત્ત શામાં આસાનીથી જોડાઈ શકે છે? વૃત્તિઓ ક્ષીણ થઈ ગઈ છે જેની તેવું ચિત્ત, આત્મામાં કે ઈન્દ્રિયોમાં કે વિષયોમાં, જેમાં પણ લગાડવામાં આવે તેમાં શુદ્ધ સ્ફટિકમણિની જેમ તદ્રૂપ થઈને સમાધિસ્થ થઈ જાય છે.

સમાધિપાદના બેતાળીસમા સૂત્રથી હવે સમાધિના વર્ણનની શરૂઆત થાય છે. ચિત્ત, ઉપરોક્ત ત્રણમાં-આત્મા, ઈન્દ્રિય કે વિષયોમાં લાગી જવા લાગે ત્યારે તેને સમાપત્તિ-સમાધિ કહેવામાં આવે છે. મહામુનિ પતંજલિ હવે સમાધિને વિસ્તારથી સમજાવી રહ્યા છે તે વિષય ઘણો અગત્યનો છે.

તત્ર, શબ્દાર્થજ્ઞાનવિકલ્પૈસંકીર્ણા
સવિતર્ક સમાપત્તિ ॥ ૪૨ ॥

ભાવાર્થ : તેમાંથી જે શબ્દ, અર્થ અને જ્ઞાનના ભેદથી સંકળાયેલી છે તેને સવિતર્ક સમાપત્તિ-સમાધિ કહે છે. વિકલ્પવાળી હોવાના કારણે તેને સવિકલ્પ સમાધિ પણ કહે છે.

વિસ્તાર : જેમાં શબ્દ, અર્થ અને જ્ઞાનનો વિકલ્પ-ભેદ રહે. આ ત્રણેના જ્ઞાનના સ્મરણથી જે મિશ્રિત હોય- આ ત્રણે જુદું અસ્તિત્વ ધરાવતા હોય તેને સવિતર્ક સમાપત્તિ કહે છે.

સવિતર્ક સમાપત્તિને ગાયના દંષ્ટાંતથી સમજાવે. 'ગાય' એક શબ્દ છે. એ શબ્દ તે ગાય નથી. તેથી ગાય તે "શબ્દ" કહેવાય. તે શબ્દથી આપણને એક પશુવિશેષનું કે જે શિંગડાં અને પૂંછડાવાળું છે તેનું જે જ્ઞાન થાય છે તે જ્ઞાન ગાય શબ્દનો "અર્થ" કહેવાય. ગાય શબ્દનો "અમુક જ અર્થ" એવો જે નિર્ણય તે "જ્ઞાન" કહેવાય. જે એકાગ્રતામાં આ ત્રણેનો વિકલ્પ રહે તેને સવિતર્ક સમાપત્તિ કહેવામાં આવે છે. આ ત્રણેને બીજા દંષ્ટાંતથી સમજાવે.

ઓમ્, ઈશ્વરનો બોધક શબ્દ છે. તે શબ્દ ઈશ્વર નથી. ઓમ્, તે શબ્દ કહેવાય; ચોવીસ-પચીસ અને છવીસમા સૂત્રમાં ઈશ્વરનું જે વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે

તે ઓમ્ શબ્દનો અર્થ કહેવાય, અને ઓમ્ એટલે ઈશ્વર જ, બીજું કાંઈ નહીં તેવો જે નિર્ણય તે “જ્ઞાન” કહેવાય. ધ્યાન વખતે શબ્દ, અર્થ અને જ્ઞાનનો ભેદ રહે, વિકલ્પ રહે તેનું નામ સવિતર્ક સમાધિ.

ધ્યાનમાં મંત્રનો જાપ ચાલતો હોય તે શબ્દ થયો. ચિંતન-મનનપૂર્વક જાપ થાય, જાપમાં આવતું વર્ણન દૃશ્યમાન થતું જાય તે અર્થ થયો, અને તેનો અર્થ આ જ તેવો જે નિર્ણય તેનું નામ જ્ઞાન થયું. જેમકે; ગુરુ-ગુરુના

જાપમાં ‘ગુરુ’ શબ્દ થયો. ગુરુનો જાપ ચાલતો હોય ત્યારે ગુરુની મૂર્તિ કલ્પનાચક્ષુ-આંતર્યક્ષુ સમક્ષ દૃષ્યમાન થાય તે અર્થ થયો અને ગુરુ એટલે કોણ? ગુરુ શબ્દનો અર્થ અમુક જ તેવો જે નિર્ણય તેનું નામ જ્ઞાન. ‘ગુરુ’ મંત્રના જાપ કરતી વખતે મંત્ર, મંત્રથી ઊપસતી આકૃતિ અને ગુરુ શબ્દનો અર્થ અમુક જ તેવો જે નિર્ણય, તે બધાની હાજરી રહે તે સવિતર્ક સમાપત્તિ થઈ. હવે નિર્વિતર્ક આવે છે. અસ્તુ.

(ક્રમશઃ “મુક્તા” પુસ્તકમાંથી સાભાર)

મણિનગર (અમદાવાદ)માં મહિનાના છેલ્લા રવિવારે થતા

સ્વાધ્યાય-સત્સંગ

તા. ૨૭-૨-૨૦૧૧, રવિવાર

સંકલન : શશિકાન્ત પટેલ

સત્ય-ધર્મગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો જ આપણી જય.

આપણે સૌકોઈ જાણીએ છીએ કે, પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજનો ભક્તસમુદાય સમગ્ર ભારતમાં તેમજ વિદેશમાં બહોળા પ્રમાણમાં ફેલાયેલો છે. આ ભક્તસમુદાયને ઓમ્પરિવાર તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રીનો જીવન-ઉદ્દેશ છે કે વધુમાં વધુ જનસમુદાય સાચી સમજણને પામી, તે રીતે જીવન જીવી કલ્યાણપથમાં આગળ વધી, શાશ્વત સુખ-શાંતિને પામે. આમ, તેઓનું કલ્યાણ થાય. મનુષ્ય જીવનની સાર્થકતા થાય. પૂજ્યશ્રીનો આ જીવનઉદ્દેશ વધુ ને વધુ લોકાભિમુખ થાય તે માટે ઓમ્પરિવારના ભક્તો પણ તન-મન-ધનથી-યથાશક્તિ-મતિ સતત પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે. આ માટે જે તે સ્થળનો ભક્તસમુદાય એકત્રિત થઈ પૂજ્યશ્રીની અનુમતિ લઈ પોતાપોતાના વિસ્તારમાં કાર્યરત રહે છે. આમ, અમદાવાદના મણિનગર વિસ્તારના ઓમ્પરિવારના ભક્તોએ એકત્રિત થઈ પૂજ્યશ્રીને

વિનંતી કરી કે, જો પૂજ્યશ્રી અનુમતિ આપે તો દર મહિનાના છેલ્લા રવિવારે મણિનગર મુકામે જુદા જુદા ભક્તના નિવાસસ્થાને સ્વાધ્યાય-સત્સંગનો કાર્યક્રમ રખાય. આ નિમિત્તે સૌ ભક્તો ભેગા થાય અને પરસ્પર-આત્મીયતા વધે. વળી, આ નિમિત્તે આવા કાર્યક્રમમાં જે લોકોને અભિરુચિ હોય તે પણ ઉપસ્થિત રહે અને પૂજ્યશ્રીની સાચી સમજણની કલ્યાણકારી વાતોને સાંભળે અને આમ વધુ ને વધુ લોકોનું કલ્યાણ થાય. પૂજ્યશ્રીની કલ્યાણકારી સાચી સમજણની વાતોનો, તે માટેના સત્સાહિત્યનો વધુ ને વધુ પ્રચાર-પ્રસાર થાય. ભક્તોની વિનંતી સાંભળી પૂજ્યશ્રીએ સહર્ષ અનુમતિ આપી. આથી, તા. ૨૭-૨-૨૦૧૧ ને રવિવારે પ્રથમ સ્વાધ્યાય-સત્સંગનો કાર્યક્રમ શ્રી પ્રવીણભાઈ શાહના નિવાસસ્થાને રાખવામાં આવેલ. સૌ જાણીએ છીએ કે, ઉંમરના કારણે પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રીની તબિયત નરમ-ગરમ રહેતી હોવાથી તેઓ જવલ્લે જ પોતાના નિવાસસ્થાન “ધર્મભેદ”માંથી બહાર જાય છે. પરંતુ, ભક્તોના લોકકલ્યાણના કાર્યમાં ઉત્સાહ વધે તે માટે થઈને પોતે કરડિયા કરીને પ્રવીણભાઈના ઘરે સ્વાધ્યાય-સત્સંગના

કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહ્યા. તે સમયે પૂજ્યશ્રીએ ઉપસ્થિત સૌકોઈ ઉપર સાચી સમજણનાં કલ્યાણકારી આશીર્વાચનોની કૃપા વરસાવી, જેને નીચે મુજબ રજૂ કરવાનો નમ્ર પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે.

પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજનાં આશીર્વાચન :

સત્ય-ધર્મગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જય તો જ આપણી જય.

સર્વનું સ્વાગત-વંદન-અભિનંદન-આશીષ.

ભક્તોએ અમારી પાસે આવીને રજૂઆત કરી કે, ગુરુદેવ અમે એવો વિચાર કર્યો છે કે દર મહિનાના છેલ્લા રવિવારે અલગઅલગ ભક્તના ઘેર સ્વાધ્યાય-સત્સંગનો કાર્યક્રમ રાખવો. જો આપશ્રી તે માટે અનુમિત આપો, તો તે અંગેની જાણ સર્વેને કરીએ. જેઓને અનુકૂળતા હોય તે કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહી તેનો લહાવો લે. આ સાંભળી અમે ખૂબ જ ખુશ થયા અને કીધું કે, આ સારું કાર્ય છે, ખુશીથી કાર્યક્રમ રાખો. આ નિમિત્તે કેબ્રુઆરી મહિનાના આજે છેલ્લા રવિવારે સ્વાધ્યાય-સત્સંગનો પ્રથમ કાર્યક્રમ શ્રી પ્રવીણભાઈ શાહના ઘેર રાખવામાં આવ્યો છે. તમો સૌ આ કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહ્યા છો તે ખૂબ જ આનંદની વાત છે. આવા કાર્યક્રમોનું અવારનવાર વધુ ને વધુ આયોજન કરવું જોઈએ. કેમકે, આવા કાર્યક્રમમાં ગુરુ-સંત અનેક યુક્તિ-પ્રયુક્તિ દ્વારા સાચી સમજણની, મનુષ્યજન્મની સાર્થકતાની, શાશ્વત સુખ-શાંતિને પ્રાપ્ત કરવાની વધુ ને વધુ સમજણ આપતા હોય છે. વધુ ને વધુ જનસમુદાય તે સાંભળી તેની ઉપર ચિંતનમનન કરી જીવનમાં ઉતારી ગૃહસ્થાશ્રમનું સાચું સુખ પામે અને તે રીતે કલ્યાણપથમાં આગળ વધે. આ બધી વાતોને ઉજાગર કરતાં આપણા સત્સાહિત્યનો વધુમાં વધુ પ્રચાર-પ્રસાર થાય. આમ, લોકકલ્યાણના ભગીરથ કાર્યમાં સૌકોઈ પોતપોતાની રીતે લાભ લઈને, સાથે સાથે પોતાનું કલ્યાણ પણ સાધી શકે. આપણે અવારનવાર કહીએ છીએ કે, રસોઈઓ રસોઈ બનાવે છે તેમાં

પોતાની રસોઈ પણ બની જ જતી હોય છે. રસોઈયાને પોતાના માટે અલગથી રસોઈ બનાવવી પડતી નથી હોતી. આમ, લોકકલ્યાણના ભગીરથ કાર્યમાં આપણે કાર્યરત હોઈશું તો તેમાં આપણું પોતાનું કલ્યાણ પણ થવાનું જ છે. તે માટે પછી અલગથી કાંઈ કરવાની જરૂર પડતી નથી.

સત્સંગના આવા કાર્યક્રમોમાં કોના ત્યાં કેટલા વધુ જિજ્ઞાસુઓ - ભક્તો આવે છે તે વાત ગૌણ છે. પરંતુ, દરેકે મનમાં એવી ઊલટ અચૂક રાખવી જોઈએ કે, આવા કાર્યક્રમમાં વધુ ને વધુ જિજ્ઞાસુઓ, અધ્યાત્મપ્રેમીજનો ઉપસ્થિત રહે. તે માટે થઈને દરેકે મન દઈને પુરુષાર્થ કરવાનો છે. આ માટે થઈને જેની ઊલટ જેટલી વધુ, જેટલો પુરુષાર્થ જોરદાર, તેટલી સંખ્યા વધુ થાય. મનથી આવો સાચો પ્રયાસ કરવો તે પણ એક સત્કર્મ જ છે. આપણે સૌએ હરીફાઈ કરવાની છે. હરીફાઈ શેની કરવાની છે? સત્કર્મની. અમુકભાઈએ આટલાં સત્કર્મો કર્યા તો હું તેનાથી વધુ કઈ રીતે કરું, અને વધુ નહીં તો, તેના જેટલાં તો જરૂરથી કરું એમ હરીફાઈ કરવાની છે. જો ખોટાં કર્મોની હરીફાઈ કરીશું તો ખોટાં કર્મોના આચરણમાં આગળ વધીશું અને પરિણામે ફળસ્વરૂપ દુઃખ અને દુઃખ જ પામીશું. પરંતુ, જો સત્કર્મોની હરીફાઈ કરીશું, તો સત્કર્મોના આચરણમાં આગળ વધીશું. પરિણામે સત્કર્મોના ફળસ્વરૂપ કલ્યાણપથમાં આગળ વધી શાશ્વત સુખ-શાંતિ પામી મનુષ્યજન્મની સાર્થકતા કરી શકીશું. સત્કર્મોથી આપણી પ્રગતિ થાય છે. અસત્કર્મોથી અધોગતિ થાય છે. આમ, સત્કર્મોથી પ્રગતિ-પરિણામ-સ્વરૂપ સાચાં સુખ-શાંતિની પ્રાપ્તિ અને અસત્કર્મોથી અધોગતિ-પરિણામસ્વરૂપ દુઃખ અને માત્ર દુઃખની જ પ્રાપ્તિ થાય છે એ વાતને દરેકે સતત સ્મરણમાં રાખવી જોઈએ, તો જ જીવનમાં સત્કર્મો આચરવા પ્રેરાઈશું અને અસત્કર્મો આચરતા અટકીશું..

શ્રી ગોપાલભાઈ તથા તેમનાં ધર્મપત્ની શ્રીમતી શીલાબહેન હાલમાં અમેરિકાથી આવ્યાં છે.

ઉમરેઠમાં શિવરાત્રિ નિમિત્તે દર વર્ષે આપણો જે કાર્યક્રમ યોજાય છે તેમાં ખાસ ઉપસ્થિત રહેવા માટે આવ્યાં છે. આ વખતનો ઉમરેઠનો કાર્યક્રમ તેમના તરફથી છે. તમને સૌને શિવરાત્રિના કાર્યક્રમની પત્રિકા મળી ગઈ હશે. જેઓને ન મળી હોય તે સૌ મેળવી લેજો. સૌ કોઈએ જો અનુકૂળતા હોય તો કાર્યક્રમમાં હાજર રહેવાનો પ્રયત્ન કરવો. ગોપાલભાઈને આ કાર્યક્રમની કેટલી મહત્તા હશે, મનમાં કેટલી ઊલટ હશે, કેટલી બધી ઊંચી સમજણ હશે, કેટલો ધર્મ પ્રેમ, કેટલો ગુરુપ્રેમ હશે, ગુરુભાઈ બહેનોને મળવાની કેટલી હોંશ હશે ત્યારે કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહેવા છેક અમેરિકાથી પતિ-પત્ની અહીં આવ્યાં! જો બંનેના મનની આવી સ્થિતિ ન હોય તો અમેરિકાથી કહેવડાવે કે કાર્યક્રમ અમારા તરફથી રાખજો. અને પૈસા બારોબાર મોકલાવી દે અને કહે : લો આ પૈસા તમે ખર્ચ કરજો. પરંતુ, ના એમ નહીં. કાર્યક્રમ તો એમના તરફથી ખરો અને પાછા તેમાં ઉપસ્થિત રહેવા માટે થઈને જ ખાસ અમેરિકાથી બંને હાજર થઈ ગયાં. વળી, કાર્યક્રમના લગભગ એકાદ મહિના અગાઉથી આવી ગયાં. બંને જણાં દર અઠવારિયે એક દિવસ સવારથી આપણાં ત્યાં ધર્મમેઘમાં આવી જાય છે. કેમ? ગુરુજીની સેવાનો લાભ મળે. આખો દિવસ રોકાઈ સાંજે પાછાં ઉમરેઠ ચાલ્યાં જાય છે. ઉમરેઠનો શિવરાત્રિ નિમિત્તેનો કાર્યક્રમ પતાવીને પાછાં અમેરિકા ચાલ્યાં જશે. આજે સવારે જ તેમનો ફોન હતો. ફોનમાં કહે કે, ગુરુજી! જો આપ સ્વીકૃતિ આપતા હો તો ઉમરેઠના કાર્યક્રમની જે પત્રિકા છે તે આપણી વેબસાઈટ ઉપર મૂકીએ. વળી શિવરાત્રિ નિમિત્તેનો જે કાર્યક્રમ થાય, તથા આપના તરફથી સૌને જે આશીર્વાચન આપવામાં આવે તે બધું જ તે વખતે દેખાય અને સંભળાય તેવી ગોઠવણ કરીએ. અમે કીધું કે, 'ભાઈ, આ તો બહુ જ સારી વાત છે. તે માટે તમારાથી બની શકે તેટલો પ્રયત્ન કરો.' તેઓ કહે કે, લોકો ગુરુજીનો પરિચય પૂછે છે, તો મોઢેથી તો પૂરો સંતોષકારક આપી શકાય

નહીં. તેવી રીતે ઓમ્પરિવારનો પરિચય પણ પૂરો આપી શકાય નહીં. પરંતુ, આ બધું વેબસાઈટ ઉપર મૂક્યું હોય, અને જો કોઈ પૂછે, તો તેને તરત જ કહી શકાય કે અમારી વેબસાઈટ જુઓ. તેમાંથી તમને પૂરેપૂરી માહિતી મળી જશે. આ બધી વાતો તેમનાં વખાણ કરવા માટે નથી કરતા, પરંતુ તેનાથી તમને પ્રેરણા મળે તે માટે કરીએ છીએ. તેમના મનમાં કેટલાં ઊલટ અને ઉત્સાહ રહેલાં છે જે ખૂબ જ પ્રેરણાદાયી છે. આ ઊલટ, ઉત્સાહ શેના કારણે છે? સાચી સમજણના કારણે. તેમને મન ગુરુજીની ઓમ્પરિવારની સવિશેષ મહત્તા છે તેના કારણે. જે વસ્તુની આપણને મહત્તા સમજાય તે માટે થઈને કોઈ પણ ભોગે કાંઈક કરવાની ભાવના પ્રબળ બને છે. જો આપણા દીકરા કે દીકરીનાં લગ્ન હોય, તો તેને સારી રીતે પાર પાડવા માટે થઈને કશી જ કચાશ રાખતા નથી. તે માટે થઈને હરિયાપાટી અને દોડાદોડ કરી મૂકીએ છીએ. મનમાં ગડમથલ સતત ચાલતી હોય છે કે, ગમેતેમ કરીને વ્યાવહારિક રીતે આટલું તો કરવું જ જોઈએ. તે માટે થઈને પૈસાનો મેળ ના હોય તો ઉછીનાપાછીના કરીને કે છેવટે દાગીના વેચીને પણ વહેવાર કરીએ છીએ. આ બધું કરવામાં આપણામાં કેટલોબધો ઉત્સાહ, ઉમંગ હોય છે? કારણ કે, વહેવારમાં આ કરવાની જરૂર છે એની આપણને બરોબર સમજણ પડી ગઈ હોય છે. તેવી જ રીતે પરમાર્થમાં પણ જે અતિજરૂરી છે એની જો આપણને પાકી સમજણ આવી ગઈ હોય, તો વહેવારની જેમ પરમાર્થનાં કાર્યો પણ આપણે કોઈ પણ ભોગે કરવા માટે પ્રેરાઈશું. આપણે ગૃહસ્થાશ્રમી છીએ તેથી વહેવાર અને પરમાર્થ બંનેમાં બરાબર રહેવાનું છે. ગૃહસ્થાશ્રમી જીવનમાં માત્ર વહેવાર જ નહીં, કે માત્ર પરમાર્થ જ નહીં, પરંતુ બંનેનો યથાયોગ્ય સમન્વય સાધીને આદર્શ ગૃહસ્થાશ્રમી જીવન જીવતાં જીવતાં કલ્યાણપથમાં આગળ વધવાનું છે - મનુષ્ય જન્મની સાર્થકતા કરવાની છે. આ વાતને સમજાવતાં શ્રી કૃષ્ણે અર્જુનને કહ્યું છે કે,

“સંસારમાં સરસો રહે, એનું મન મારી પાસ;
શ્રી કૃષ્ણ અર્જુનને કહે, તેને સમજુ મારો દાસ”
ગણ ઉપર ગણ કરે, તે તો વહેવારા વટ;
પણ અવગણ ઉપર ગણ કરે, તેને હીડોળા ખટ.

અહીં જે ખટ શબ્દ મૂકવામાં આવ્યો છે તેનો અર્થ થાય છે ખાટ. હીડોળા ખટ એટલે કે હીડોળા ખાટ. ગઢવીનો, બારોટનો આ દોહો કેટલો બધો અર્થસભર છે! એમાં ઘણુંબધું સમજાવી દેવામાં આવ્યું છે. આમાં રચનાકારે શું કહ્યું છે?

“ગણ ઉપર ગણ કરે, તે તો વહેવારા વટ”

આપણું કોઈ હિતેચ્છુ, જરૂર પડે આપણને કોઈ પ્રકારની મદદ કરી આપણી ઉપર ઉપકાર કરે અને સમય આવે તેને મદદની જરૂરત પડે તે સમયે આપણે તેને મદદ કરીને તેની ઉપર ઉપકાર કરીએ તો તેમાં તો શી મોટી વાત છે? આ તો એક જાતનો વહેવાર થયો કહેવાય. સામેની વ્યક્તિએ આપણી ઉપર ઉપકાર કર્યો અને આપણે સમય આવે તેની ઉપર ઉપકાર કર્યો. પરંતુ, આપણી ઉપર કોઈ અપકાર કરે; જ્યારે આપણને મુશ્કેલીમાંથી બહાર નીકળવા માટે, સામેની વ્યક્તિની જરૂરત ઊભી થઈ હોય ત્યારે, તે વ્યક્તિ આપણને મુશ્કેલીમાંથી બહાર કાઢવાના બદલે વધુ ને વધુ મુશ્કેલીમાં ખૂંપતા જઈએ તે માટે પ્રયત્ન કરે અને પડ્યા ઉપર પાટું મારવા જેવું કરે, અર્થાત્ આપણી ઉપર અપકાર કરે. હવે જ્યારે આ વ્યક્તિને સમય આવે મુશ્કેલીમાંથી બહાર નીકળવા માટે આપણી મદદની જરૂર પડે તે સમયે, ‘તે વ્યક્તિએ આપણને મુશ્કેલીમાંથી બહાર કાઢવાને બદલે આપણી મુશ્કેલીમાં વધારો કરી આપણને હેરાન કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો, આપણી ઉપર અપકાર કર્યો હતો’ તે વાતને અવગણીને આપણે તેને મુશ્કેલીમાંથી બહાર કાઢવા દોડી જઈએ. આમ, અપકાર ઉપર ઉપકાર કરીએ તો તેનાથી આપણા તન-મનને હીડોળાખાટ ઉપર હીંચવાથી જે સુખ પ્રાપ્ત થાય તેવાં સુખ-સંતોષ-આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે. આમ, જે વ્યક્તિ અપકાર ઉપર ઉપકાર કરે તે જ ખરો હિતેચ્છુ કહેવાય.

અહીં ખટ શબ્દ ઉપરથી એક ઉખાણું યાદ આવી ગયું.

“ખટકે ખાટ, ખટકે કડા, એ માથે બેઠાં બે જણાં;
ખાય સોપારી ચાવે પાન, બે જણા વચ્ચે બાવીસ કાન.”

બોલો એ કોણ? સાવ સહેલું ઉખાણું છે. આવડે છે કોઈને? નથી આવડતું? તેનો જવાબ છે : એ બે જણાં બેઠાં છે તે રાવણ અને મંદોદરી. રાવણને દશ માથાં એટલે વીસ કાન થાય અને મંદોદરીના બે કાન - આમ વીસ અને બે બાવીસ કાન થાય. આવી વાતો વચમાં હસવા અને આનંદ માટે કરતા હોઈએ છીએ કે જેથી સત્સંગમાં ઊંઘ આવી હોય તો ઊડી જાય. આપણે અવારનવાર કહીએ છીએ કે, સત્સંગ એ તો ફૂલોની પથારી છે, તરત જ ઊંઘ આવી જાય. જ્યારે નિંદા, કૂથલી કરવી, કોઈને મુશ્કેલીમાં મૂકવાના પ્રયત્ન કરવા, કોઈની પાસેથી કાંઈ પડાઈ લેવા માટે યુક્તિપ્રયુક્તિના વિચારો કરવા એ બધાં કાંટાની પથારી સમાન છે. તેમાં ક્યારેય ઊંઘ આવતી નથી. ઊંઘવું હોય તોપણ ઊંઘી શકતા નથી.

“કવિ કરોતિ કાવ્યાનિ સ્વાદુ જાનન્તિ પંડિતાઃ ।

સૌંદર્યમપિ લાવણ્યમ્, પતિર્જનાતિ ન પિતા.”

કવિ કાવ્યની રચના તો કરી નાંખે છે પરંતુ, તેનો સાચો આસ્વાદ એટલે કે તેમાં છુપાયેલ સાચી સમજણનું રહસ્ય તો કોણ સમજી લે છે? વિદ્વાનો-પંડિતો. શાસ્ત્ર તો ઘણાં છે. ચાર વેદ, અઠાર પુરાણ, એકસોઆઠ ઉપનિષદ અને એમાં દુનિયાનું તમામે તમામ સત્સાહિત્ય ભર્યું પડ્યું છે. જો આપણે આ શાસ્ત્રોને જાતે વાંચીએ તો કક્કો-બારાખડી આવડતાં હોય - અક્ષરજ્ઞાન હોય એટલે વાંચી તો જઈએ. તેમાં અમુક અમુક સીધી રીતે સમજી શકાય તેવી જે વાત હોય તે સમજી શકીએ. પરંતુ, તેની અંદર જે રહસ્યમય વાતો ગોપનીય હોય તે આપણી સમજણથી દૂર હોય છે. તે આપણે સમજી શકતા નથી. તો આવી વાતો કોણ સમજાવે? એ તો ગુરુ-સંતો સમજાવે ત્યારે જ સમજાય. ગુરુસંતો શાસ્ત્રોનું અધ્યયન કરી તેની ઉપર સતત

ચિંતન-મનન-નિદિધ્યાસન કરી પોતાના અનુભવને આધારે તેની અંદરનાં ગૌપનીય રહસ્યોને આત્મસાત્ કરી લે છે અને ત્યારબાદ પોતાના ભક્તોને તેની યોગ્યતા મુજબ તેમાંનાં રહસ્યોને સમજાવી તેમનું કલ્યાણ કરતા હોય છે.

હમણાં એક ભાઈ આવ્યા હતા. તેઓ અમને કહે કે, કેટલાય સમયથી મારે ગુરુ બનાવવા છે. તમે મારા ગુરુ બનો, મને ગુરુ મંત્ર આપો. તેઓ જેટલો સમય અમારી પાસે બેઠા, તેટલા સમયમાં થોડી થોડી વારે અમને આમ કહેતા જ રહ્યા. મનમાં વિચાર્યું કે, ગુરુ-ગુરુમંત્ર? આ બધી વાતોને કેટલીયે વાર સમજાવી છે. આ બધા અંગેની સમજણ પાડી પાડીને થાકી ગયા, પરંતુ તે અંગેની સમજણ તેમના મજગમાં ઊતરતી જ નથી. તમે સૌ જાણો છો કે, શિષ્ય તરીકે દીક્ષા આપવી, કંઠી બાંધવી, કાનમાં મંત્રની ફૂંક મારવી એવી કોઈ બાહ્ય લૌકિક વિધિ ક્યારેય કરતા નથી અને ક્યારેય કોઈને કહેતા નથી કે, તું મારો ચેલો અને અમે તારા ગુરુ. અમે અવારનવાર એ વાત સૌ કોઈને સમજાવીએ છીએ કે, ગુરુશિષ્યનો સંબંધ એ તો પ્રેમના સૂક્ષ્મ તંતુથી બંધાયેલ ભાવનાત્મક સંબંધ છે. તે માટે કોઈ વિધિવિધાનની જરૂર હોતી નથી. અમારા માટે જેને પણ પોતાના મનમાં ગુરુભાવ હોય તે આ ભાવને દઢ કરી અને રહે. વળી, અત્યારે તમારા મનમાં અમારા માટે ગુરુભાવ છે અને તે રીતે તમો આવો છો તો તે સારી વાત છે. કાલે તમને મનમાં એમ થાય કે, અહીં કરતાં બીજી જગ્યાએ વધુ સારું છે અને તેથી તમે અમને છોડી જ્યાં વધુ સારું લાગતું હોય ત્યાં જાઓ, તોપણ અમને તમારા માટે લેશમાત્ર કટુતાનો ભાવ મનમાં નથી થવાનો. વળી, બીજે ગયા પછી મનમાં એમ થાય કે, આ તો અહીં આવી પસ્તાયા. આના કરતા તો જ્યાં હતા ત્યાં સારું હતું. આમ, વળી પાછા અમારી પાસે આવો, તો તમારા માટે અમારા દ્વેદયનાં દ્વાર સદા ખુલ્લાં છે. મનમાં સતત એક જ ભાવ કે, અમારા સાંનિધ્યમાં આવનારનું વધુમાં વધુ કલ્યાણ કેમ કરીને થાય અને તે માટે થઈને

અમે સદા સર્વદા અનેક યુક્તિ-પ્રયુક્તિઓ દ્વારા સતત પ્રયત્ન કરતા હોઈએ છીએ. અમે ક્યારે પણ કોઈની પાસેથી કોઈ પણ જાતની ભૌતિક અપેક્ષા રાખતા નથી કે ચમત્કારની લોભામણી વાતો કરી કોઈને આંજી નાખતા નથી. સતત કહીએ છીએ કે, અમારી પાસે તો સાચી સમજણરૂપી સત્સંગની વાતો છે, એમાં જેને અભિરુચિ હોય તે અહીં આવો. આવી વાતો સાંભળો. તેને જીવનમાં ઉતારી તેને યોગ્ય જીવન જીવી કલ્યાણને પામો. અમે તો યુક્તિ-પ્રયુક્તિ દ્વારા સાચી સમજણની વાતો સમજાવીએ, પરંતુ, તે પ્રમાણે જીવન જીવવાનો પુરુષાર્થ તો તમારે જાતે જ કરવાનો છે. તો જ કલ્યાણપથમાં આગળ વધી શકશો. અમારી આ વિચારસરણી ઓમ્પરિવારના સૌ ભક્તો સારી રીતે જાણે છે. છતાં પણ, તે એટલા માટે કહીએ છીએ કે, જે લોકો નવા આવ્યા હોય તે પણ આ જાણે અને મનમાં લોભ-લાલચ રાખીને આવતા અટકી જાય. પછી અમે તે ભાઈને કીધું કે, ભાઈ, મંત્રનો તો ક્યાં તોટો છે. ઢગલાબંધ મંત્ર અપાઈ રહ્યા છે. સૌ કોઈ પોતપોતાની શ્રદ્ધા અને સમજ પ્રમાણે મંત્ર લઈ લેતા હોય છે. તમને પણ જે યોગ્ય લાગે તે મંત્ર લઈ શકો છો. પછી તેમને કબીરજીનો દાખલો આપ્યો : એક ભાઈ હતા. તેમના મનમાં તીવ્ર ઈચ્છા હતી કે, તેમણે કબીરજીને ગુરુ બનાવવા અને ગુરુમંત્ર લેવો. તેઓએ કબીરજીને આ અંગે રજૂઆત કરી. કબીરજીએ કહ્યું કે, હું ગુરુ બનવા કે ગુરુમંત્ર આપવા માગતો નથી. પછી પેલા ભાઈને જાણવા મળ્યું કે, કબીરજી વહેલી સવારે અંધારામાં લગભગ ૪થી ૫ વાગ્યાના સુમારે મણિકર્ષિકેશ્વરના માટે ઉપર સ્નાન કરવા જાય છે. એ ભાઈ એક દિવસ વહેલી સવારે ઘાટ ઉપર પહોંચી ગયા. કબીરજી સ્નાન કરીને ઘાટનાં પગથિયાં ચડીને જતા હતા તે સમયે, એ ભાઈ પગથિયા ઉપર સૂઈ ગયા. અંધારામાં કબીરજીને કંઈ દેખાયું નહીં અને તે ભાઈની ઉપર તેમનો પગ પડ્યો. કબીરજીના મોંમાંથી રામ-રામ એમ નીકળી ગયું. પેલા ભાઈ કબીરજીના પગમાં પડી વંદન કરીને કહે કે, મને

રામનામનો ગુરુમંત્ર પ્રાપ્ત થઈ ગયો. આમ, તે ભાઈએ કબીરજીના મોંમાંથી અનાયાસે નીકળેલ રામનામનો ગુરુમંત્ર અપનાવી લીધો. આવાં દૃષ્ટાંતો આપી, ગુરુમંત્ર લેવો એટલે શું તે વિશે લોકોને સમજાવતા હોઈએ છીએ. પછી પેલાભાઈ કહે કે, મારા ફેમિલીડોક્ટર છે તે ભગવાનમાં માનતા નથી, તો ડોક્ટર બદલી નાંખું? અમે કીધું કે, ભગવાન તમને જેમ પ્રેરણા કરે તેમ કરો. કીધું કે, ડોક્ટર ભગવાનમાં માનતા ન હોય તો ભગવાનનું તેમાં કાંઈ બગડી જવાનું નથી. અને એ ડોક્ટર ભગવાનમાં ન માનતા હોય અને કર્મમાં માનતા હોય અને સત્કર્મ કરે તો ડોક્ટરનું પણ કાંઈ બગડી જવાનું નથી. સત્કર્મ કરવાથી સારાફળની પ્રાપ્તિ થવાની જ છે. ભગવાન સારાં ફળ આપશે જ. પછી ભલે તમે ભગવાનમાં માનતા ન હો; પરંતુ કર્મને તો માનવાં જ પડશે. કર્મનો અટલ સિદ્ધાંત છે કે સારાં કર્મથી સારાં ફળ અર્થાત્ સુખ, અને ખોટાં કર્મનાં ફળ અર્થાત્ દુઃખ જ મળવાનું છે. સારાં અને ખોટાં કર્મનાં ફળ અલગઅલગ રીતે ભોગવ્યા વગર છૂટકો જ નથી. કોઈ કહે કે, હું હવાને માનતો નથી, તો એમાં હવાનું શું બગડી જવાનું? કાંઈ જ બગડવાનું નથી. હવા તો જેમ વહે છે તેમ વહેતી જ રહેવાની છે. આપણને હવા વિના એક ઘડીયે ન ચાલે, તરત જ મરી જવાય. હવા એમ નહીં કહે કે, તું મને માનતો નથી એટલે હું તારા નાકમાં નહીં આવું. કુદરતે તેને જે કામ સોંપેલું છે તે કામ સદા સર્વદા સતત કર્યે જ જાય છે. પછી ભલે તમે તેને માનો કે ન માનો. આમ, ભગવાન કર્મના અટલ સિદ્ધાંત પ્રમાણે સારાં-

ખોટાં કર્મનાં સારાંખોટાં ફળ સદા સર્વદા આપે જ છે તેમાં મીનમેખ નથી.

આજે પ્રવીણભાઈના ઘરે સ્વાધ્યાય સત્સંગમાં ઘણાં વર્ષો પછી ઉપસ્થિત રહી શકાયું. સૌ કોઈની ખૂબ ખૂબ ઈચ્છા હતી કે, અમે સ્વાધ્યાય, સત્સંગમાં ઉપસ્થિત રહીએ. અમે તેમને કહ્યું કે, ભાઈ! એ દિવસે તબિયત કેવી રહે છે તે ઉપર ઉપસ્થિત રહેવું કે ન રહેવું તેનો આધાર છે. પરમ કૃપાળુ ઓમ્પરમાત્માની કૃપાથી તબિયત ઠીક રહી. પરિણામે અહીં ઉપસ્થિત રહી શકાયું. આમ તો, પ્રવીણભાઈના ઘરથી અમારું નિવાસસ્થાન ખૂબ જ નજદીક છે. ચાલતા આવીએ તોય માંડ પથી ૭ મિનિટ થાય. તોપણ ગાડીમાં આવવું પડ્યું. એક વાર હિંમત કરીને આટલું ચાલી તો નાંખીએ, પણ પછી થાકી જવાય અને કાંઈ બોલી શકાય નહીં એવી સ્થિતિ શરીરની છે.

તમો સૌ સાચી સમજણપૂર્વક સંપથી લોકકલ્યાણનાં કાર્ય ખૂબ ખૂબ કરો, સત્કર્મ ખૂબ ખૂબ કરો તેવી પરમાત્માને પ્રાર્થના કરીએ છીએ. આવાં કાર્યો એક સંપથી કરવામાં આવે તો તે ખૂબ જ મોટા પ્રમાણમાં કરી શકાય. આપણને કંટાળો આવે નહીં. દિવસે ઉત્સાહ વધતો જાય.

પરમ કૃપાળુ ઓમ્પરમાત્માને પ્રાર્થના કરીએ કે આપણને સતત સત્કર્મો કરવાની ખૂબ ખૂબ શક્તિ-ભક્તિ અને પ્રેરણા આપે. સર્વને ખૂબ ખૂબ આશિષ. જય નારાયણ.

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય તો જ આપણી જય.

પરિપૂર્ણ આરામ ત્યારે જ મળે છે કે જ્યારે આપણા માથા પરના અહ્મના બોજથી મુક્ત થઈ શકીએ છીએ. આપણી જાતને જ્યારે કોઈ શ્રદ્ધેય. વ્યક્તિ (ગુરુ)ને સમર્પિત કરી દઈ શકીએ છીએ ત્યારે જ અહ્મથી મુક્ત થઈ શકીએ છીએ. ગુરુને તો ખબર પણ નથી હોતી કે પોતાને કોણ સમર્પિત થઈ રહ્યું છે, કે કોણ શિષ્ય બની રહ્યું છે. તેઓ તો પોતાની મસ્તીમાં મસ્ત હોય છે.

(પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી રચિત 'કડવું અમૃત'માંથી સાભાર)

મહાશિવરાત્રિ નિમિત્તે

સ્વાધ્યાય સત્સંગ - ઉમરેઠ (તા. ૬-૩-૨૦૧૧)

સંકલન : મિનિષ બી. પટેલ

ઓમ્પરિવારનાં ગુરુભાઈ-બહેનો ઓમ્ પરિવારના કાર્યક્રમની આતુરતાપૂર્વક રાહ જોતાં હોય છે. રાહ જોવાનું કારણ એ કે, સાત્ત્વિક વાતાવરણમાં બધાં સાથે મળીને સ્વાધ્યાય-સત્સંગ કરવાનો લહાવો મળે અને પૂ. ગુરુજીનાં અમૂલ્ય આશીર્વાચન કે જે આપણા રોજિંદા જીવન ને સમજપૂર્વક અને ઉત્સાહથી જીવવાની પ્રેરણા આપતાં હોય છે તેનો લહાવો મળે.

પૂ. ગુરુજી નાદુરસ્ત તબિયતના કારણે તેઓ બહારગામના કાર્યક્રમોમાં હાજર નથી રહી શકતા, પરંતુ ગુરુભક્ત શ્રી ગોપાલભાઈ અને ઉમરેઠ ઓમ્પરિવારના અથાગ પ્રયત્નોથી આ વખતના મહાશિવરાત્રી નિમિત્તેના કાર્યક્રમમાં પૂ. ગુરુજીની સદેહે હાજરી હોય તેવો અનુભવ થયો. પૂ. ગુરુજીનાં આશીર્વાચનનો પ્રત્યક્ષ અનુભવ કરાવવા ઉમરેઠ ઓમ્પરિવારે ઈન્ટરનેટ અને પ્રોજેક્ટરનો ઉપયોગ કરી પૂ. ગુરુજીનું પ્રવચન ગોઠવ્યું હતું. ઉમરેઠ ઓમ્પરિવારના ઉત્સાહમાં વર્ષો બાદ અમેરિકાથી પરત આવેલ શ્રી ગોપાલભાઈની હાજરી વર્તાતી હતી.

નક્કી કરેલા સમયાનુસાર પૂ. ગુરુજીએ પ્રોજેક્ટરના મોટા પડદા દ્વારા કાર્યક્રમમાં હાજર રહેલ સર્વે ગુરુભાઈ-બહેનોને આશીર્વાચન આપ્યાં. “સૌને વંદન. એટલા માટે કે સૌ આત્મસ્વરૂપ છીએ. અભિનંદન. એટલા માટે કે મનુષ્યજન્મ સાર્થક થાય તેવા પ્રસંગોમાં તમે હાજર છો. આશિષ એટલા માટે કે આશિષ આપીએ એટલે આશિષ મળે. એકગણું દાન સહસ્રગણું પૂણ્ય. એક વખત આશિષ આપું તો મને હજાર આશિષ મળે.” હું તો એક જ આશિષ આપું, પણ તમે બધાં આશિષ આપો એટલે મને વધુ આશિષ

મળે. એટલે સૌને વંદન-અભિનંદન-આશિષ, સૌનું સ્વાગત.

આજે શિવરાત્રિ. શિવ-રાત્રિ એટલે શિવ એટલે કલ્યાણ, કલ્યાણની રાત્રિ. બીજી બધી રાત્રિઓ ભોગ-રાત્રિ, પણ આ એક રાત્રિ એ શિવરાત્રી-કલ્યાણની રાત્રિ. શિવરાત્રિ એ બહુ મોટો તહેવાર, ઘણી જ મહત્તાનો તહેવાર. શિવે શું કર્યું હતું? શિવે આખા જગતને બચાવવા માટે ઝેર પીધું હતું અને પીધું હતું પણ પેટમાં નહોતું ઊતરવા દીધું, કંઠમાં જ રોકી રાખ્યું હતું. કંઠમાં રોકી રાખવાનું એટલા માટે કે જો પેટમાં ઊતરી જાય તો મરી જવાય. એટલે મરીયે નથી જવાનું અને મોઢામાં રાખવું એટલે કે એ બદલો લેવાની ભાવના રાખવી. જ્યારે આપણો મોકો આવે ત્યારે આપણે વેર વાળવાનું એને મોઢામાં રાખ્યું કહેવાય. તો શિવે મોઢામાંય ના રાખ્યું ને પેટમાંય ના ઉતાર્યું - કંઠમાં રોકી રાખ્યું. એથી એમનો કંઠ નીલવર્ણો થઈ ગયો. તેથી ભક્તોએ તેમને નામ આપ્યું : ‘નીલકંઠ’- જેમનો કંઠ નીલવર્ણ છે તેવા ભગવાન - “મહાદેવ”. નામ જ એમનું મહાદેવ. બીજા કોઈ ભગવાનની આગળ-પાછળ ‘મહા’ના લાગે, આમને ‘મહા’ લાગે. તો આજે આપણે શિવરાત્રિ નિમિત્તેનો ઉત્સવ ઊજવી રહ્યા છીએ. તો આપણે કેવી ભાવના રાખવાની? કલ્યાણની ભાવના રાખવાની. વેરને મોઢામાં નહીં રાખવાનું કે પેટમાંય નહીં ઊતરવા દેવાનું, કંઠમાં રોકી દેવાનું. એટલે કે જે જે મનોદુઃખના પ્રસંગ બન્યા હોય એને ભૂલી જવાના, આજે બધું ભૂલીને એક થઈ જવાનું અને પાછું આપું વર્ષ આ રીતે ખૂબ આનંદ-આનંદ-આનંદ કરવાનો. દરેક ઉત્સવને ઊજવવાનો અને દરેક ઉત્સવમાંથી સારું સારું

લેવાનું ખોટું ખોટું થયું હોય તે દિવસે તેનો ત્યાગ કરવાનો.

ભગવાન ક્યારે, કોને અને કયા કામમાં નિમિત્ત બનાવે? ગોપાલભાઈ અને તમને સૌને આ કામમાં ભગવાને નિમિત્ત બનાવ્યા. ભગવાનની દયા 'કર્મણ્યેવાધિકારસ્તે મા ફલેષુ કદાયન' કર્મ કરવાનો જ આપણને અધિકાર છે, ફળમાં આપણો અધિકાર નથી. આપણે તો સત્કર્મો કર્યે જવાનાં. તો તમે સૌ પણ આવી બધી વાતોને ખૂબ યાદ રાખો છો અને પ્રસંગ આવે ત્યારે સૌ સાથે મળીને ખૂબ ઉત્સવ ઊજવો છો. તમે તો સૌ લાભ લો છો, પણ સામાન્ય જનસમુદાયને-સામાન્ય પ્રજાને પણ ખૂબ ખૂબ લાભ આપો છો. આજે આ પ્રકારની જે બધી ગોઠવણ થઈ છે જેને આપણે કહીએ 'દૂરવાણી દર્શન-સત્સંગ સ્વાધ્યાય'. આપણે ગુજરાતીમાં નામ આપવું હોય તો આપી શકાય કે, આ દૂરવાણી દર્શન સત્સંગ સ્વાધ્યાયની જે ગોઠવણી થઈ છે, એ પ્રથમવાર થઈ છે. એટલે અમુકઅમુક કયાશ રહી ગઈ હોય એ બીજી વખતે કયાશ ન રહે. આ આપણી તાલીમ. આમાં તાલીમ મળી એમાં કેટલુંય નવું નવું શીખવાનું મળે કે બીજી વખતે જરૂર પડશે ત્યારે આપણે શું શું કરશું અને આપણે કેમ ભગવાનનાં નિમિત્ત બનીએ. ભગવાન આપણને કેમ પસંદ કરે એ ખૂબ કાળજી રાખીએ. અને સૌ એક કુટુંબ-ઓમ્પરિવાર. ઓમ્પરિવારની બહાર કોઈ નહીં. બધાં ઓમ્પરિવારનાં. આપણો પરિવાર ઘણો મોટો. મોટો પરિવાર એ સુખી પરિવાર. નાનો પરિવાર એ દુઃખી પરિવાર.

તો પ્રભુની દયાથી આપણે આ બધું ખૂબ સાંભળીએ છીએ, ખૂબ જાણીએ છીએ અને યથાશક્તિ જીવનમાં ઉતારીએ છીએ. આ વાત અતિઅગત્યની છે કે, ઝેરને કંઠમાં રોકી દેવાનું. મોઢામાં પણ નહીં રાખવાનું કે પેટમાં પણ નહીં ઊતરવા દેવાનું. આ વાતને તમે ખૂબ ખૂબ સારી રીતે સમજજો અને પચાવજો. જીવનમાં ઉતારજો. જગતનાં બધાં સુખો-જે

જે સુખસગવડો છે તે અંતે તો બધાં દુઃખમય છે. આ એક આપણે અતિ-અગત્યની વાત અતિમહત્વનું રહસ્ય સમજવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યાં છીએ. પતંજલિમુનિએ તેમના યોગદર્શનમાં ઘણુંબધું કહ્યું છે, કાંઈ બાકી નથી રાખ્યું. તેના આપણા બે ભાગ બહાર પડી ચૂકેલા છે. રમેશભાઈએ ખૂબ પ્રયત્ન કરીને આ વખતની જે આપણી પત્રિકા છપાવી છે તે પણ ઘણી ઉત્તમ છે.

પતંજલિમુનિએ તેમના યોગદર્શનમાં એક સુંદર વાત કરી. એક સુંદર સૂત્ર છે એમનું. "પરિણામ તાપ-સંસ્કાર-દુઃખ એ ગુણવૃત્તિ વિરોધાત્ દુઃખમેવ સર્વમ્ વિવેકીનઃ" જગતનાં તમામ સુખો વિવેકીજનોને દુઃખ જ લાગે છે. સામાન્ય મનુષ્યોને જે સુખ સુખ લાગે છે તે વિવેકીજનોને દુઃખ લાગે છે. કઈ રીતે દુઃખ લાગે છે? પરિણામ તાપ સંસ્કાર દુઃખ એ ગુણ વૃત્તિ પરિણામ દુઃખ. તાપ દુઃખ અને સંસ્કાર દુઃખ અને ત્રણ ગુણો સત્, રજ અને તમ એનું ઘર્ષણ. એને આપણે દર્ષાંતથી સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએ છીએ. આપણા યોગદર્શનના જે બે ભાગ છે તેમાં આ બધી વાતો વિસ્તારથી આપી દીધેલ છે. આજે મોકો મળ્યો કે, આ શિવરાત્રીના દિવસે આપણે આવી સુંદર વાત સમજીએ અને પચાવીએ. તો જ મૃગજળ પાછળની આપણી દોટ મંદ પડે. સંસારના સુખ પાછળ દોડવું એટલે મૃગજળ પાછળની દોડ. વગડામાં મૃગલાને દૂર દૂર પાણીનાં ઝરણાં દેખાય તેથી એને મૃગજળ કહેવાય. હોય કંઈ નહીં, પણ સૂર્યના પ્રકાશના કારણે એની આખી ક્રિયા-પ્રક્રિયા થાય એટલે પાણી લહેરાતાં હોય તેવું લાગે. તરસ્યું થયેલું મૃગલું એની પાછળ એવું દોડે, એવું દોડે, ને જેમ આગળ વધતું જાય તેમ પેલું ઝરણું દૂર થતું જાય અને છેવટે મૃગલું હાંફીને પડી જાય. મૃગલાં છેવટે હાંફીને પડી જાય પણ એ પાણી તેના હાથમાં આવે નહીં, તેની તૃષ્ણા છિપાય નહીં. ઓમ્પરમાત્માની કૃપાથી આવી બધી વાતો આપણે જાણીએ છીએ.

'પરિણામ-તાપ-સંસ્કાર' આ ત્રણ રીતે વિવેકીજનોને જગતનાં બધાં સુખો, દુઃખો જ લાગે છે.

પરિણામ દુઃખ - એને દષ્ટાંતથી આપણે સમજીએ. “એક ઊજળું ઈસ્ત્રીબદ્ધ વસ્ત્ર આપણે પહેર્યું. ઊજળું ઈસ્ત્રીબદ્ધ વસ્ત્ર આપણને પહેરવા મળ્યું, પણ હરપળે એ વસ્ત્ર મેલું થતું જાય છે અને અમુક સમય પછી તે વસ્ત્ર ધોવાનું દુઃખ આવી જ પડવાનું છે. જે ઊજળું વસ્ત્ર પહેરવાનું સુખ મળ્યું હતું તે પરિણામે ધોવાનું દુઃખ આવવાનું જ હતું. વિવેકીજનો આ વિચાર કરે.”

તાપ દુઃખ - જે સુખ આપણને મળ્યું છે તે સુખ આપણી પાસેથી કેમ ચાલ્યું ન જાય, એ સુખ આપણી પાસેથી બીજા જૂંટવી ના લે તેના માટે આપણે સતત સાવધાન રહેવું પડે. એના માટે સતત મગજ ચલાવવું પડે કે, આપણને મળેલાં સુખો, આપણી પાસેથી ચાલ્યાં ના જાય, આપણી પાસેથી બીજા જૂંટવી ના લે. એના માટે ખૂબ બુદ્ધિ ચલાવવી પડે. જેમ ચૂલા ઉપર તપેલી મૂકીએ અને તેમાં ખીચડી ખદખદ-ખદખદ-ખદખદ થતી હોય, તેમ આપણા મજગમાં વિચારો ખદખદતા હોય અને એ ખદખદતાના કારણે મગજમાં તાપ એકદમ તપી જાય તે તાપદુઃખ.

‘તાપ દુઃખ, પરિણામ દુઃખ, સંસ્કાર દુઃખ’ વિવેકીજનોને આ ત્રણે રીતે બધાં સુખો દુઃખ જ લાગે. હવે ત્રીજું સંસ્કાર દુઃખ. આપણે જે સુખ ભોગવીએ એના આપણા ચિત્ત ઉપર સંસ્કાર પડે. એ સંસ્કારથી વાસના બંધાય અને વાસના એ સુખ ભોગવવા માટે ફરી આપણને પ્રેરે. આ ચક્ર ચાલ્યા જ કરે - ચાલ્યા જ કરે. સુખ ભોગવવું - એના ચિત્ત ઉપર સંસ્કાર પડ્યા. સંસ્કારથી વાસના બંધાણી અને વાસના ફરી આપણને એ સુખ ભોગવવા ઊંચાનીચા કર્યાં કરે. એનું પણ એક દષ્ટાંત આપણે સમજીએ.

અહીંયાં રાયપુરનાં ભજિયાં બહુ વખણાય. ભજિયાં ખાવાનું મન થયું એટલે ભજિયાં ખાવા ગયા. એક તો પૈસા ખર્ચવાના અને લાઈનમાં ઊભા રહેવાનું. લાઈનમાં આપણો નંબર આવે ત્યારે એ ભજિયાં આપણે ભચડભચડ ખાઈ લેવાનાં. કાગળિયું ફેંકી પાણી પીધા વિના પાછા જ્યાં જવું હોય ત્યાં રવાના થઈ જઈએ.

પણ, એ જે ભજિયાં ખાધાં તેનો સ્વાદ, તેના આપણા ઉપર સંસ્કાર પડ્યા. આ તો ભજિયાંની વાત છે. પણ દરેક જણે પોતપોતાના સુખોને મૂલવી લેવાનાં, સુખ-દુઃખને સમજી લેવાનાં છે. ભજિયાં તો એક દષ્ટાંત છે. ભજિયાંના આપણા ચિત્ત ઉપર સંસ્કાર પડ્યા અને એ સંસ્કારથી વાસના બંધાણી. પછી આપણે ધરે ભગવાનની સેવાપૂજા કરતા હતા તે વખતે પેલી વાસનાએ કૂદકો માર્યો. ભજિયાં સાંભર્યાં. વાસનાએ એવું જોર પકડ્યું કે આપણે બધું પડતું મૂકીને રાયપુરનાં ભજિયાં ખાવા ઊપડ્યા. ત્યાં જઈને લાઈનમાં ઊભા રહીને ભજિયાં ખાધાં. ભજિયાં ખાધાં એટલે પાછા આપણા ચિત્ત ઉપર સંસ્કાર પડ્યા, સંસ્કારથી વાસના બંધાણી અને એ વાસનાએ પાછા દોડાવ્યા. આ રહેંટનું ચક્ર ચાલુ ને ચાલુ જ રહે. તો આ ત્રણ થયાં. અને ચોથું એ “પરિણામ, તાપ, સંસ્કાર દુઃખ એ જ ગુણ વૃત્તિ વિરોધાત્ દુઃખમ્ એવમ્ સર્વમ્ વિવેકીનઃ”

સત્, રજ અને તમ એ ત્રણ ગુણો. ગમે તે સુખ મળે એમાં ત્રણ ગુણોની હાજરી હોય. પણ એક ગુણ પ્રધાનપણે હોય અને બે ગુણ ગૌણ પણે હોય. પ્રધાનપણે જે ગુણ હોય તેને ગૌણ કરી દેવા માટે પેલા ગૌણ ગુણો મળતા હોય. એટલે ત્રણ ગુણોનું ઘર્ષણ ચાલતું હોય. એ ઘર્ષણ પણ આપણમાં તાપ ઉત્પન્ન કરે. એ રીતે પણ વિવેકીજનોને સંસારનાં બધાં જ સુખો, દુઃખ જ લાગે છે. આપણા પોતાનો જ અનુભવ છે કે, જ્યારે આપણે ચાલતા જતા હતા ત્યારે સાઈકલ ઉપર જતા લોકોને આપણે જોતા હતા અને વિચારતા હતા કે, તે કેવા સાઈકલ ઉપર જાય છે! હું તો પગ તોડી-તોડીને થાકી ગયો. પછી આપણને સાઈકલ મળી. સાઈકલ મળી ત્યારે તો આપણને સુખ લાગ્યું, પણ થોડાક સમય પછી આપણને લાગ્યું કે સાઈકલમાં તો પેડલ મારી-મારીને થાકી ગયા, સ્કૂટર હોવું જોઈએ. પછી જ્યારે આપણને સ્કૂટર મળ્યું ત્યારે થોડા સમયના આનંદ પછી થયું કે, આના કરતાં તો ગાડી હોવી જોઈએ. ભગવાનની દયાથી જ્યારે ગાડી મળી, ત્યારે આપણને

હેલિકોપ્ટર લાવવાના વિચારો આવવા માંડ્યા. એમ, આપણા જીવનનો સ્વાનુભવ આપણને છે જ કે એક સુખ મળે એટલે એથી બીજું, બીજું સુખ મળે એટલે ત્રીજું, ત્રીજું મળે એટલે ચોથું. એટલે પતંજલિ મુનિને કહેવું પડ્યું કે, “સંતોષ સાથે અનુત્તમ સુખ લાભ” સંતોષ જેવું બીજું એકેય સુખ નથી. જે સ્થિતિમાં હોઈએ તે જ સ્થિતિમાં ભગવાનના ભજનમાં મસ્ત રહીએ. ભજન અને ભોજન, ભજન અને બોજન. ભોજન શા માટે કરવાનું છે? ભજન કરીએ એટલે.

મનુષ્યજન્મ પ્રાપ્ત કરી જો ચોર્યાશીના ચક્કરમાંથી બહાર ના નીકળી શક્યા, તો આપણો મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ ગયો કહેવાય. ‘પુનરપિ મરણમ્ પુનરપિ જનનમ્, પુનરપિ જનનીજઠરે શયનમ્!’ એ પુનઃ પુનઃ બધું થાય છે. તેમાંથી છૂટવા માટે મનુષ્યજન્મ પ્રાપ્ત કર્યો હતો. એમાંથી છૂટવા માટે ભજનની જરૂર છે. અનેક પ્રકારનાં ભજન છે. કંઈ અમુક સંતુરવાદ લઈ બેઠા બેઠા વગાડીને ગાઈએ તો જ ભજન થાય તેવું નથી. સત્કર્મો જેટલાં કરીએ તેટલું ભગવાનનું ભજન જ છે - ત્યાગપૂર્વક જે કંઈ કાર્ય કરીએ તે બધાં ભગવાનનાં ભજન છે.

ગોપાલભાઈ અત્યારે કેટલું કરી રહ્યા છો! ખાસ શિવરાત્રિ માટે થઈને અમેરિકાથી આયા અને આવીને એક દિવસ પણ જપીને બેઠા નથી. તમે બધા પણ પંદર દિવસથી આ બધી ગોઠવણ કરવા માટે દોડાદોડી કરી રહ્યા છો એ તમે બધા એક પ્રકારનું ભજન જ કરી રહ્યા છો. સત્કર્મો, બીજાના સુખ માટે થયેલા પ્રયત્નોને ભજન જ કહેવાય. ભજન કરીએ તો ચોર્યાશીના ચક્કરમાંથી છૂટી શકાય અને તો મનુષ્યજન્મ સાર્થક થયો કહેવાય. પણ ભજન કરવા માટે શરીર સ્વસ્થ હોવું જરૂરી છે અને શરીરને સ્વસ્થ રાખવા માટે ભોજન કરવું જરૂરી છે. ભજન કરવા માટે ભોજન કરવાનું છે એ વાત આપણે ચૂકી જઈએ છીએ અને પછી સ્વાદમાં જ રાચીએ છીએ.

પરમાત્માની દયાથી આવાં બધાં રહસ્યોનું જ્ઞાન તમે બધા વર્ષોથી સાંભળી રહ્યા છો અને

ભગવાનની કૃપાથી સાંભળતા જ રહીશું અને એનું આચરણ કરતા જ રહીશું. સત્કર્મો માટે સતત સાવધાન રહેવાનું છે.

આપણા સુખ માટે બીજાને દુઃખ આપીશું તો તેનો દંડ આપણને મળશે અને એમાંથી કોઈ આપણને છોડાવી નહીં શકે. આવા સત્સંગના કાર્યક્રમો, આવી બધી વાતો સાંભળવા અને સંભળાવવા યોજાતા હોય છે. આ બધું સાંભળીને આપણે પોતે તે રીતનું આચરણ કરવાનું છે અને બીજા તેનું આચરણ કરે તેવો પ્રયત્ન કરવાનો છે. કદાચ આપણે પ્રયત્ન ના કરીએ, પણ જો આપણું જીવન સત્કર્મોવાળું સોનેરી જીવન હશે તો આપણી આસપાસ રહેનારા સૌ પોતાનું જીવન સોનેરી બનાવવાનો પ્રયત્ન કરશે. એમાં કહેવું જ નહીં પડે. ફૂલને કહેવું નથી પડતું કે તમે મારી સુગંધ લો. ફૂલને ક્યાંય જવું પણ નથી પડતું. ફૂલને તો ફક્ત સુગંધીદાર જ બનવું પડે છે. એટલે પછી ભગવાનનો દૂત વાયુ, ફૂલની સુગંધને ચારે બાજુ ફેલાવે છે. ફૂલ સુગંધમય બન્યું તો પરમાત્માએ તેની સુગંધને ચારે બાજુ ફેલાવવાની વ્યવસ્થા કરી દીધી. તેમ આપણે પણ ફૂલ જેવા સુગંધિત બનીશું તો તેની સુગંધ પણ આપમેળે જ ફેલાશે. આપણે પ્રયત્ન કરીશું તો બહુ જ સારું છે, પ્રયત્ન કરી આપણું જીવન મધમધતું બનાવીશું તો સૌને એમાંથી ખૂબખૂબ પ્રેરણા મળશે.

તમારી બધાની ખૂબ ઈચ્છા હતી કે આવો કાર્યક્રમ કરવો છે જે તમે સૌ કરી શક્યા છો. પરમાત્માની દયાથી આપણે શિવરાત્રીનો સાચો અર્થ સમજ્યા છીએ. આથી બીજી શિવરાત્રિ સુધી તે પ્રમાણે વર્તવા પ્રયત્ન કરીએ. મનમાં કોઈપણ પ્રકારના ભેદભાવ કે મનભેદ ઉત્પન્ન થયા હોય તેને ખતમ કરી નાંખીએ. શિવ ભગવાને ફક્ત જેર જ નથી પીધું, પણ જેરી જાનવરોને પણ પોતાના શરીર ઉપર ધારણ કર્યા અને તોયે તેમને કંઈ ના થયું. એટલું બધું અમૃત તેમનામાં હતું. આપણે પણ તેમને ઉપાસનાથી, તેમની કૃપાથી આપણા અંદરના અમૃતને વધારીએ કે, બહારના

એરનું ટીપુંએ તે અમૃતની સામે ટકીના શકે, સ્વાહા થઈ જાય. પરમાત્માની દયાથી સૌને ફરી ફરીને વંદન, અભિનંદન, આશિષ. એક સંતનો પ્રસંગ છે કે, સૌ તેમને ભેટમાં પૈસા મૂકે. એક ભાઈએ ખોટો સિક્કો તેમને ભેટમાં મૂકી દીધો. ભાઈએ વિચાર્યું કે, ક્યાં કોઈને ખબર પડવાની હતી. સંતની સાચી નજરે તે સિક્કો પારખી લીધો. સંતે સિક્કો હાથમાં લઈ બધાને પૂછ્યું કે, આ સિક્કો કોનો છે? જેનો સિક્કો હોય તે આવીને પાછો લઈ જાઓ. કારણ કે, એકગણું દાન-સહસ્રગણું પુણ્ય. એક સિક્કાના બદલામાં મારે સહસ્ર સિક્કા પાછા આપવા પડે. પણ મારે ખોટા સિક્કા ક્યાંથી લાવવા? મારી પાસે તો ખોટા સિક્કા છે જ નહીં. માટે તમે તમારો ખોટો સિક્કો પાછો લઈ જાઓ. આ તો જ્ઞાન

સાથે ગમ્મત. પણ એમાં સમજવાનું એ છે કે આપણે ખોટું આપીશું તો ખોટું મળવાનું છે, ખોટું વાવીશું તો ખોટું લણીશું.

લગભગ અડધો કલાક થઈ ગયો છે, હજી તમને સૌને પૂજનીય સંતોનો પણ લાભ મળવાનો છે અને બનશે તેટલો અહીંથી અમે પણ લાભ લઈશું. ગણેશદાસજી મહારાજની તબિયત નરમગરમ રહેતી હોવા છતાં કાર્યક્રમમાં ઉત્સાહથી આવે છે અને તમારા સૌનો ઉત્સાહ વધારે છે. અમારી ગેરહાજરીમાં આવેલા સંતોની હાજરીને તમે સૌ અમારી જ હાજરી માનો છો એ જ તમને તાલીમ આપવામાં આવી છે.

‘સત્યધર્મગુરુદેવ કી જય’. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને તેમની જય તો જ આપણી જય.

પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજીનાં આશીર્વચન

(સ્વાધ્યાય-ભાગવતનગર, તા. ૧૦-૪-૨૦૧૧)

સંકલન : મિનિષ બી. પટેલ

સત્યધર્મગુરુદેવ કી જય.

સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ. એમની જય તો જ આપણી જય. સૌનું સ્વાગત, વંદન, અભિનંદન. સ્વાગત એટલા માટે કે આપ આત્મસ્વરૂપ છો. વંદન એટલા માટે કે આપ આત્મસ્વરૂપ છો. અભિનંદન એટલા માટે કે આવો સુંદર મોકો ચૂકતા નથી. મનુષ્યજન્મ પ્રાપ્ત કરીને સંસારની બેડીમાંથી મુક્ત થવાનું છે, તકને ઝડપી લેવાની છે. આવેલી તકને જવા ન દેતા. તકને ઊભી કરી ભજન અને ભોજન કરવું. ભોજન એટલા માટે કે ભજન થઈ શકે.

બુદ્ધિશાળી તે કે જે તકને ઊભી કરે. સામાન્ય મનુષ્ય એ કે જે તકને જવા ન દે, આવેલી તકને જવા ન દે. “કાલ કરે સૌ આજ કર, આજ કરે સૌ અબ, અવસર બિતા જાત હૈ ફિર કરેગા કબ?” કાલ કરીશું એવું ન

વિચારતાં, તે આજે કરવું અને આજે કરવાનું કાર્ય અત્યારે હાલ જ કરવું. મન તો ગમે ત્યારે ગુલાંટ મારે.

આપણી ભારતીય પરંપરા-આર્યસંસ્કૃતિમાં ભજન-ભોજનની મહત્તા ઘણી મોટી છે. અતિમહત્વના પ્રસંગ મરણ અને પરણ બંનેમાં ભજન અને ભોજન હોય જ છે. ભોજન દ્વારા આપણે મોટો યજ્ઞ કરતા હોઈએ છીએ. જઠરાગ્નિમાં સ્વાહા દ્વારા થાય છે. જો આ યજ્ઞ બરાબર થશે તો બીજા યજ્ઞો પણ સારા થશે. શરીરને જોઈતું હોય તે સમયે આપવું જ જોઈએ. મરણ અને પરણના પ્રસંગોમાં ભજન અને ભોજનની ગોઠવાયેલી વ્યવસ્થાની મૂળભાવના વિસરાઈ ગઈ અને તેને સામાન્ય વિધિ બનાવી દીધી.

“કબીર કહે સુન મેરે ગુનિયા, આપ મુવા પીછે ડૂબ ગઈ દુનિયા.”

સારાંખોટાં કર્મો કરીને ભેગું કરેલું આપણી હયાતી સુધી જ રહે. આપણી પાછળ દુનિયા એવી જ રહેવાની.

કબીર કહે કમાલ કો, દો બાતાં શીખ લે,
કર સાહેબકી બંદગી, ઔર ભૂખે કો અન્ન દે.

ઘણા સમયથી ડૉ. ત્રિશુજીના ત્યાં અવાતું નહોતું. ઘણા સમયથી સ્વાધ્યાય-સત્સંગનો કાર્યક્રમ પણ નહોતો ગોઠવાયો. સંજોગોવસાત્ અમારે ડૉ. ત્રિશુજીના ત્યાં આવવાનું થયું અને તેમણે તકને ઝડપી લીધી. એમનાં ભાભીશ્રી કાન્તાબહેન દેવ થઈ ગયાં, હજુ ગઈ કાલે તેમનું બારમું-તેરમું હતું. એક બાજુ મારી હાજરી અને એકબાજુ દાસભાઈને ત્યાં જવાનું. આ શું કહેવા માંગીએ છીએ કે તક તક તક તક ફરરર.... ફૂ...

એક ગુરુ-શિષ્યની વાત છે: શિષ્યને ગુરુ થવાનું મન થયું, એટલે ખરા ગુરુ શિષ્ય બન્યા અને શિષ્ય કે જે એક ગોવાળિયો હતો તે ગુરુ બન્યો. ગુરુએ ગોવાળિયાને કહ્યું કે, તારે મૌન રહેવાનું. બધાને જવાબ હું આપીશ. એમ કરતાં કરતાં સભાઓ ભરાણી. રાજાએ આ સાંભળ્યું કે, બહુ મોટા મૌની સંત આવ્યા છે. અને તેમના શિષ્ય મોટી જ્ઞાનની વાતો કરે છે અને યોગી પુરુષ છે. રાજા તો પોતાના રસાલા સાથે આ ગુરુશિષ્યને મળવા પહોંચ્યા. રસ્તામાં એક ગોવાળિયો બકરાનું ટોળું લઈને જતો હતો. બકરાનું ટોળું અવાજને કારણે ભાગ્યું

તે જોઈને ગોવાળિયો શિષ્ય કે જે ગુરુ બન્યો હતો તે તક તક તક ફરરરરર બોલ્યો. તે તો ગોવાળિયો બકરાને પાછા લાવવા માટે બોલી પડ્યો. રાજાએ પૂછ્યું કે, શું બોલ્યા? ત્યારે ખરા ગુરુ કે જે શિષ્ય બન્યા હતા તે બોલ્યા કે, હે રાજા તમે ખૂબ ભાગ્યશાળી છો, અમારા ગુરુ, તો મૌન છે, પણ તમને જોઈને બોલી પડ્યા કે તક તક તક નહીં તો ફરર... મનુષ્ય જન્મની તકને સંભાળી લે અને તક આવે તેને ઝડપી લે.

તો આપણે ભજનને મુખ્ય ગણવાનું છે. ભોજન તો ભજન માટે કરવાનું છે. ભોજન દ્વારા શરીર સ્વસ્થ અને તંદુરસ્ત રહે તો ભજન સારી રીતે થાય.

“ભૂખે ભજન ના હોય ગોપાલા, યે લો કંઠી યે લો માલા”

ડૉ. સાહેબે આજે તકને સરસ ઝડપી લીધી અને તમને સૌને લાભ આપ્યો. અમને મળવાની સૌની ઈચ્છા પૂરી થઈ અને સૌને એક સાથે મળવાનું થયું. અમને પણ તમને સૌને મળવાની ઈચ્છા હતી તે પૂરી થઈ. ‘પરસ્પર દેવો ભવ:’

તો શરૂઆતમાં બોલ્યા તે ફરીથી બોલીએ.

‘કાલ કરે સો આજ કર, આજ કરે સો અબ, અવસર બીતા જાત હૈ, ફીર કરેગા કબ.’

સત્યધર્મ ગુરુદેવ કી જય.

ઓમ્ નમ: પાર્વતીપતયે હર હર મહાદેવ હર.

: ગુરુનિષ્ઠા :

જેને, આપણા સંત, ગુરુ વગેરે તરફ માન ન હોય, જે તેમનું વાંકું બોલતો હોય કે યુક્તિ-પ્રયુક્તિ દ્વારા આપણા અને આપણા ગુરુ સંતો વચ્ચે અંતર પાડવાનો પ્રયત્ન કરતો હોય, તો તે મોટો કરોડાધિપતિ હોય, કે મોટો મિલમાલિક હોય, કે મોટો પ્રધાન કે મોટો વિદ્વાન હોય તોય આપણે શું કામનો? આપણા મનથી તો તે કથિર સમાન છે. આપણા મનમાં તેના માટે તો એટલો તિરસ્કાર ઉત્પન્ન થાય કે આપણને તેના પર થૂંકવાનું મન થાય.

(પ. પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગત્રિશુજી રચિત ‘કડવું અમૃત’માંથી સાભાર)

(ટાઈટલ પેજ રનું ચાલુ ગુરુની શોધ)

સામાન્ય મનુષ્યોની, સાચા ગુરુસંતો વિશેની કસોટી પણ કેટલી વિચિત્ર અને વિસ્મયકારક હોય છે! કલાકો સુધી દર્શન માટે લાઈનમાં ઊભા રહે અને પ્રશ્નોના ઉત્તરો મેળવવા ખાસી મોટી રકમ આપે ત્યારે જ જેમને સંતોષ થતો હોય તેમના માટે શું કરવું? તેમના સ્વભાવની અવળચંડાઈ કહેશે કે,

‘જો ગંગાજી મારે ઘરે આવે તો જ તેમાં સ્નાન કરું. અને જો ગંગાજી ઘરે આવે તો કહેશે કે ઘરે આવે તે ગંગાજી શાનાં? ગંગાજી તો ઋષિકેશ-હરિદ્વારમાં જ હોય!’

સ્વભાવની આવી અવળચંડાઈના કારણે સાચા ગુરુસંતોને ઓળખી શકાતા નથી અને તેથી કોઈ લાભ લઈ શકાતો નથી. સૂર્યનારાયણ કદી કહેવાના નથી કે, હું સૂર્ય છું. તેઓ તો પોતાના અવિરત કાર્યમાં એવા તો લાગેલા રહે છે કે તેમને એવું કાંઈ કહેવાની જરૂરતેય નથી અને સમય પણ નથી. સૂર્યને સૂર્ય તરીકે ઓળખી શકીએ તેટલી સમજણ તો આપણે જ કેળવવી જોઈએ.

પ્રથમ શોધમાં જ જેમને પૂર્ણ ગુરુની પ્રાપ્તિ થઈ હોય અને તે તેમને ઓળખીને એમ સમજી લે કે, હવે મારે બીજે ક્યાંય જવાની જરૂરત નથી એવા સાધકો તો બહુ ઓછા હોય છે. જેમને આવી ખબર પડી હોય છે તેવાઓમાંથી પણ પ્રમાદરહિત થઈને પૂર્ણ લાભ લેનારા અતિઓછા હોય છે. કોઈ તો ખબર પડવા છતાંય એવી દીર્ઘસૂત્રતામાં રાચીને જ અમૂલ્ય સમય વેડફી નાખે છે કે, “શી ઉતાવળ છે? પૂર્ણ ગુરુ મળ્યા જ છે, ગુરુજી ઘરના જ છે, લાભ લઈશું ક્યારેક.” તો કોઈ તો વળી આંશિક ગુરુને જ પૂર્ણ ગુરુ માનીને, તેમનો હવાલો આપીને જેમની-તેમની જોડે શક્તિ કરતા ફરે છે. તો કોઈ તો આંશિક ગુરુના પરિચયમાં આવીને બિચારા એવા થાકી ગયા હોય છે કે જ્યારે પૂર્ણ ગુરુ મળે છે ત્યારે થાક અને કંટાળાના કારણે તેમનો કોઈ લાભ લઈ શકતા નથી. કોઈ તો ગુરુને શોધવા અથાક પ્રયત્નો કરે છે, તો કોઈને ગુરુ સામેથી શોધતા આવે છે ! આવી ઘણીબધી વિચિત્રતા હોવા છતાંય આ સૌ સાચા રસ્તે ચડી ચૂકેલા જીવો છે તે નક્કી. વહેલા કે મોડા તેઓ સૌ સ્વસ્થાને જરૂર પહોંચી જવાના જ.

જેમને સમર્થ સદ્ગુરુ મળ્યા નથી તેમણે, મળે ત્યાં સુધી નિરાશ થઈને રાહ જોઈને બેસી ન રહેવાય. જેટલું અને જ્યાંથી જે કાંઈ કલ્યાણકારક મળે તે ભેગું કરી જ લેવું જોઈએ. ટીપેટીપે સરોવર ભરાય. કમિક ગુરુપરંપરા દ્વારા પણ વિકાસ સાધી શકાય છે. વર્તમાન ગુરુ દ્વારા પૂરો સંતોષ ન મળતાં અન્ય ગુરુ પાસે ગયેલા સાધકને જ્યારે એમ લાગે કે, અહીં તો પહેલાં જેટલો પણ વિકાસ સંભવિત નથી, તો તેણે પહેલાંના ગુરુજી પાસે પાછા જવામાં સંકોચ કે માનભંગ ન અનુભવવાં જોઈએ. તો જ વિકાસ સાધી શકાય. કેવળ કુતૂહલવૃત્તિથી પ્રેરાઈને જ્યાં-ત્યાં અને જેમ-તેમ ભટકનાર સાધક જન્મો સુધી ભટકતો જ રહે છે. કોઈ કોઈ ગાયને એવી ખરાબ આદત પડી ગઈ હોય છે કે સારામાં સારો ખોરાક મળતો હોવા છતાંય તે લોકોની વિષ્ટા ખાવા ગંદાં સ્થાનોમાં ભટકતી ફરે છે. આવી ભટકણને “ઓખર કરવી” કહે છે. આવી ઓખરવૃત્તિવાળાના ભાગ્યમાં સદાય ઓખર કરવાનું જ રહે છે.

આપણી લઘુતા ટાળનાર સર્વે આપણા ગુરુ જ કહેવાય. જેઓ જેઓ આપણી લઘુતા જેટલા પ્રમાણમાં અને જેવા પ્રકારની ટાળે તેઓ તેટલા પ્રમાણમાં અને તેવા પ્રકારના ગુરુ છે. લઘુતા ટળવાથી જે ગુરુતા, જ્ઞાન, જાણકારી, સમજણ પ્રાપ્ત થાય છે તે કલ્યાણકારી જ હોવાં જોઈએ, તો જ તે ગુરુતા કહેવાય અને તો જ તે આપનારને ગુરુ કહેવાય. જોકે તાત્વિક રીતે હાલમાં જે અકલ્યાણકારી લાગતું હોય છે તે પણ સરવાળે તો કલ્યાણકારી પણ સાબિત થઈ શકે છે, કારણ કે, એ પણ એક પ્રકારનો અનુભવ જ છે અને અનુભવ પણ એક પ્રકારના ગુરુ જ છે. અનુભવે જે કાંઈ અકલ્યાણકારી કે નુકસાનકારક લાગે છે તે સમયના પ્રવાહ સાથે પ્રવાહિત થઈને અનાયાસે જ છૂટી જાય છે. સૌને લાભ જ જોઈએ છે, નુકસાનવાળું પસંદ થઈ જાય છે તે તો ખોટી અને ઓછી સમજણના કારણે.

આ રીતે જોતાં અત્યારે આપણે જે કાંઈ સધ્ધરતા પ્રાપ્ત કરી છે તે બીજાઓ પાસેથી જ જાણ્યે-અજાણ્યે પ્રાપ્ત કરી છે. કોઈ પાસેથી ભૌતિક, તો કોઈ પાસેથી આધ્યાત્મિક, કોઈ પાસેથી સ્વાર્થની, તો કોઈ પાસેથી પરમાર્થની, કોઈ પાસેથી યોગ સાધવાની, તો કોઈ પાસેથી

રોગ કાઢવાની, કોઈ પાસેથી ભણતરની, તો કોઈ પાસેથી ચણતરની-ગણતરની વિદ્યા આપણને પ્રાપ્ત થઈ જાય છે. મતલબ કે, આપણે બીજાઓના એટલા બધા દેણદાર છીએ કે સૌને પાછું સોંપી દઈએ તો આપણી પાસે આપણું કહેવાય એવું કાંઈ જ ન બચે! આટલું બધું આપનાર સૌને આપણે

શું આપી શકીએ? કેવી રીતે આપી શકીએ? સમસ્ત ગુરુમંડળને તેમના પ્રદાનના બદલામાં આપણે માત્ર અંજલિ આપી શકીએ. બદલો માત્ર અંજલિરૂપે આપી શકીએ.

(પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુ રચિત પુસ્તક 'કડવું અમૃત'માંથી સાભાર)

મૃત્યુભય

યોગભિક્ષુ

મુનિ પાતંજલિએ કહ્યું છે કે, સ્વરસવાહી વિદ્યુષોપિ તથા રૂઢોડભિનિવેશ :

અર્થાત્, જન્મોથી સાથે આવતો અને મૂર્ખાઓની જેમ વિદ્વાનો ઉપર ચઢી બેઠેલો જે મૃત્યુનો ભય તેને અભિનિવેશ કલેશ કલ્પો છે.

પશુ, પંખી, મનુષ્ય, સ્ત્રી, પુરુષ, યુવાન, વૃદ્ધ, મૂર્ખ અને પંડિત સર્વે ઉપર મૃત્યુભય ચઢી બેઠેલો છે. સૌને તે એકસરખી રીતે ડરાવે છે.

આવો સર્વવ્યાપી આતંક ફેલાવનાર મૃત્યુભય વિશે પણ નિર્ભય થઈને એમ કોણ કહી શકે કે, “મને

મૃત્યુનો ભય નથી?” આવું બેધડક તેઓ જ કહી શકે કે, જેમને મહાવિદેહમાં જવાની ખાતરી થઈ ગઈ હોય. વળી, મને જીવવાનો મોહ (કંટાળો) નથી તેવું તેઓ જ કહી શકે કે જેમણે આનંદવિભોર થઈને જીવી શકાય તેવું સંયમ-આરાધનાનું જીવનસંબલ, જીવનપાથેય, જીવનસાધન પ્રાપ્ત કરી લીધું હોય.

આવી નિર્ભય અને ઉત્સાહપ્રેરક વાણી ઉચ્ચારીને સમાજમાં દિવ્યતા ફેલાવનાર અને સમાજને ઊર્ધ્વપથ પર આકર્ષનાર દિવ્ય વિભૂતિઓને, અલૌકિક ગુરુજનોને, પરમ પુનિત સાધુ-સંતો-ભગવંતોને કોટિ-કોટિ વંદન હજો.

પત્રિકા-અર્પણ - 'સમાજનો સૂર્યોદય'માંથી સાભાર

'સમાજનો સૂર્યોદય' નામના મુખપત્ર દ્વારા સુખડિયા જ્ઞાતિસમાજ સારુ થઈને વાંચનયાત્રા દ્વારા વિચારયાત્રાને વેગ આપવાની શુભભાવનાથી પ્રેરાઈને આ પ્રવેશાંક મારે કોને અર્પણ કરવો તેને માટે આરંભથી તે પૂર્ણ થતાં સુધીમાં કેટલાક વિચારો ઉત્પન્ન થયા હતા. તેવામાં જગન્નિયંતા પરમાત્માની પૂર્ણ કૃપાથી મારા મનમાં એકાએક સદ્વિચાર પ્રગટ થયો કે જેમણે તનને અતિકષ્ટ આપી, સ્વચ્છ અને શુદ્ધ મનથી કેળવણી આપી રાત્રિદિવસે શુદ્ધ અંતઃકરણથી સમાજનું સદ્વર્તન, ને સમાજને પૂર્ણ સુખી જોવાને ઉત્સુક, સમાજના જ સુખમાં સુખ માનનાર, પૂજ્યપાદ, તીર્થસ્વરૂપ, અમારા પરિવારના સદ્ગુરુદેવ પ્રાતઃસ્મરણીય પરમ વંદનીયશ્રી યોગભિક્ષુજીને જ આ 'સમાજનો સૂર્યોદય' નામ-

નિમિત્તસ્વરૂપ પ્રવેશાંક અર્પણ કરવો એ જ નિશ્ચય પર આવ્યો. પ.પૂ. ગુરુદેવ! જોકે આપના કરેલા ઉપકારનો યત્કિચિત પણ બદલો વાળવાને હું અસમર્થ છું. છતાં, આ 'સમાજનો સૂર્યોદય' મુખપત્રના માધ્યમથી સમાજનાં વિકાસ, જાગૃતિ અને જીવનસંસ્કાર પર પ્રકાશ પાથરવાની બાબતથી રસપૂર્ણ આ જ્ઞાતિસામયિકનું સંપૂર્ણ શ્રેય હું આપને જ અતિનમ્રપણે શુદ્ધ ભક્તિભાવથી સાદર અર્પણ કરું છું.

આપના ઋણાનુબંધનો અનુરાગી અને 'સુખડિયા સમાજનું સંતાન'

આનંદ રાજેન્દ્રકુમાર સુખડિયા
કાર્યવાહક તંત્રીશ્રી : 'સમાજનો સૂર્યોદય'

: ઓમપરિવાર ટ્રસ્ટ દ્વારા પ્રકાશિત પ્રકાશનો :

૩-બ, પલિયડનગર સોસાયટી, નારણપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦૦૧૩. (INDIA) ફોન: ૨૭૯૧૧૧૮૫

Email ID : aumparivar@yahoo.com • Web : aumparivar.com

ગુજરાતી

૧.	ગુરુમહિમા (યોગરહસ્યોથી ભરપૂર) (બીજી આવૃત્તિ)	રૂ. પૈસા
૨.	મુક્તા (પાતંજલ યોગદર્શન-સમાધિપાદ) (બીજી આવૃત્તિ)	૫૫.૦૦
૩.	શાંતા (પાતંજલ યોગદર્શન-સમાધિપાદ) (બીજી આવૃત્તિ)	૩૮.૦૦
૪.	મારા ગુરુદેવ (જીવન અને સાધનાની અનુભૂતિ) (બીજી આવૃત્તિ)	૬૦.૦૦
૫.	ઈશ્વરની ઓળખ (ઈશ્વર કોને કહી શકાય?) (ત્રીજી આવૃત્તિ)	૧૬.૦૦
૬.	મંત્રવિજ્ઞાન અને ધ્યાન	૦૮.૦૦
૭.	સત્સંગ-પરાગ... .. .	૨૦.૦૦
૮.	નિર્ઝર ઝરા કો ગેબથી (બીજી આવૃત્તિ)	૦૨.૦૦
૯.	કિસકો લાગું પાય? (ત્રીજી આવૃત્તિ)	૧૫.૦૦
૧૦.	સ્વાધ્યાય (ત્રીજી આવૃત્તિ)	૦૫.૦૦
૧૧.	મારે સમાજને બેકો કરવો છે. (ત્રીજી આવૃત્તિ)	૧૦.૦૦
૧૨.	પ્રેરણાસિંધુ (બીજી આવૃત્તિ)	૨૪.૦૦
૧૩.	પ્રેરણાપીયૂષ (શ્રી ગુરુપ્રેમભિક્ષુજીના પ્રેરણાદાયી પત્રો)	૨૦.૦૦
૧૪.	કડવું અમૃત (ત્રીજી આવૃત્તિ)	૦૮.૦૦
૧૫.	મૃતસંજીવની	૪૦.૦૦
૧૬.	વીજળીના ઝબકારે	૩૫.૦૦
૧૭.	આધ્યાત્મિક ગરબા (ક્રાંતિકારી તળપદી)	૮૦.૦૦
૧૮.	ઓમનારાયણનાં ચિત્રો (મોટાં)	૧૫.૦૦
૧૯.	ઓમનારાયણનાં ચિત્રો (નાનાં)	૦૫.૦૦
૨૦.	અમૃત છલકાયું	૦૩.૦૦
	૨૦.૦૦	

રુતમ્બરા (ત્રિમાસિક) લવાજમ : વાર્ષિક રૂ. ૧૦૦.૦૦, આજીવન રૂ. ૫૦૦.૦૦

હિન્દી

૧.	નિર્ઝર ઝરા કો ગેબસે (વિશ્વઅશાંતિના અતિ ગુપ્ત કારણોની મૌલિક રજૂઆત)	૧૦.૦૦
૨.	ઈશ્વરકી પહચાન (ઓમ વિષેની વિસ્તૃત માહિતી)	૧૧.૦૦
૩.	ક્રાંતિ-ચિંતન (પૂ. યોગભિક્ષુજી અને ઓ. પ્રે. પ. ટ્રસ્ટનો પરિચય)	૧૭.૦૦
૪.	મુક્તા (પાતંજલ યોગદર્શન-સમાધિપાદ)	૫૫.૦૦

English

1.	Maitri (The Yoga-secret of Universal Peace)	2.50
2.	Streaming from The invisible	7.00
3.	Easiest is Realization (Articles)	5.00
4.	Why Meditation ?	3.00
5.	Yogabhikshu - An Introduction	5.00
6.	I wish to Awaken The Society	10.00

ઓડિયો કેસેટ - સીડી

૧.	સંગીતમય ગાયત્રી મંત્ર ૩૫.૦૦	૫.	ભજનો (સાદું સંગીત) ૩૫.૦૦
૨.	પૂ. યોગભિક્ષુજીનાં પ્રવચનો ૩૫.૦૦	૬.	ઓમ્યાલીસા ૪૦.૦૦
૩.	અલૌકિક ક્રાંતિકારી ગરબા ૩૫.૦૦	૭.	ગુરુબાવની તથા ભજનો ૩૫.૦૦
૪.	સ્વાધ્યાય (ઓમપરિવાર) ૩૫.૦૦	૮.	ગુરુબાવની તથા ભજનો (સીડી) ૩૫.૦૦

જુલાઈ-૨૦૧૧

રુતમ્બરા

૧૬

श्रीश्वर का बोधक (नाम) प्रणव/ओम् है।

(समाधिपार के श्रुतों का भाषानुसार)

- (२४) क्लेश, कर्म, कर्मफल और वासना जिसमें नहीं है ऐसा पुरुषविशेष/चित्तनविशेष श्रीश्वर है।
- (२५) श्रीश्वर संपूर्ण सर्वज्ञ है।
- (२६) श्रीश्वर पूर्वकाल के गुरुओं के भी गुरु है और काल की मर्यादा से (जन्म-मृत्यु से) पर है।
- (२७) श्रीश्वर का नाम प्रणव/ओम् है।
- (२८) अर्थ के चिन्तन सहित ओम् का जप करना।
- (२९) चिन्तन सहित जप करने से अन्तरायों का अभाव और आत्मसाक्षात्कार होता है।

● दृष्टना उद्देश्य :-

(१) सर्वव्यापक परम सूक्ष्म चेतन तत्त्व के वेनु नाम प्रणव (ओम्-ॐ) छे तेनी प्रतीति जहुषनसमाजने कराववा प्रयत्न करवो. (२) 'योग'नो प्रसार, प्रसार अने संशोधन करवा प्रयत्न करवो. (३) समाजनु नैतिक धोरण छियुं लाववा माटे आध्यात्मिक ज्ञाननो साहित्य द्वारा प्रसार अने प्रसार करवानो प्रयत्न करवो. (४) आ छिपरांत 'जहुषनहिताय-जहुषनसुखाय'ने लगतां कार्यो जेवां के केजवणी, तणीणी सास्वार वगैरे करवा माटे प्रयत्न करवो.

Registrar of News Papers of India under Regd. No. 48770/90
L-5/131/QTY/34/90-91

ઝાલ સંસ્થાપક તથા ઝાલ્યાભિક્ષક વડા
પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી

PRINTED & PUBLISHED BY :-

Dr. S. S. Bhikshu for

AUMGURU PREMSAMARAPANANDHYANBHIKSHU PARIVAR TRUST

(Reg. No. E/4416 Date 11-5-81)

From : :-3/B, Paliadnagar Society, Naranpura, Ahmedabad.

Printed at : Shree Graphics, Navrangpura, Ahmedabad.

Hon. Editor : Naishadh Vyas

L.T.Exe. DIT (E)/80G(5) / 252 / 2008-09 (Up to MARCH-2013)

લવાજમ દર :-

ત્રિવાર્ષિક સભ્ય (ભારતમાં) ... રૂ. ૧૦૦-૦૦
આજીવન સભ્ય (ભારતમાં) ... રૂ. ૫૦૦-૦૦
વાર્ષિક સભ્ય (પરદેશમાં) ... \$ ૧૫-૦૦
આજીવન સભ્ય (પરદેશમાં) ... \$ ૧૧૫-૦૦

લવાજમ મોકલવાનું તથા

"ઠતામ્બરા"ને લગતો પત્રવ્યવહાર
કરવાનું સ્થાન :-

- (૧) ડૉ. સોમાભાઈ એ. પટેલ
૩/બ, પલિયડનગર
સેન્ટ ગ્રેવિયર્સ હાઈસ્કૂલ રોડ,
નારણપુરા અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩
- (૨) નૈષેઘભાઈ સી. વ્યાસ
"સ્વામ્રય",
૩. ગંગાધરા સોસાયટી,
રામબાગ પાછળ, મશિનગર,
અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૦૮

સૂચના :-

- (૧) લવાજમ ચેક દ્વારા અથવા મનીઓર્ડર દ્વારા "ઓ. પ્રે. પ. ટ્રસ્ટ" ના નામે મોકલવું. સાથે આપનું પુરું નામ, સરનામું શુદ્ધ અક્ષરોમાં લખી મોકલવું.
- (૨) જે સભ્યના રહેઠાણનાં સ્થળ બદલાયાં હોય તેમણે તેમના નવા રહેઠાણનું પૂરું સરનામું લખી મોકલવું જેટલી વ્યવસ્થાપકોને અંક મોકલવામાં સરળતા રહે.

પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી
સાથેનાં સંસ્મરણો તથા પ્રેરક
પ્રસંગો આવકાર્ય છે.

